

Društveni centar Pirot

Rasadnička bb, Pirot

Program rada Društvenog centra u Pirotu za period 2013 – 2015

Vizija centra

Društveni centar u Pirotu je multikulturalni centar koji je dostupan svima bez obzira na uzrast, pol, nacionalnu i versku pripadnost. Otvoren je za saradnju, pruža podršku i osnažuje zajednicu radi poboljšanja kvaliteta života građanki i građana.

Misija centra

Menjanjem stavova i uključivanjem svih aktera na lokalnu, animirati lokalnu zajednicu da se aktivno uključi u sve društvene tokove.

Uvodne informacije

Program koji je prethodio stvaranju društvenog centra u Pirotu je u stvari rad Razvojno-obrazovnog centra (ROC) koji je započeo kao **podrška inkluziji u obrazovanje dece iz marginalizovanih grupa** 2001. godine, uz podršku Švajcarske agencije za razvoj i saradnju (SDC), UNICEF-a i Društva za unapređivanje romskih naselja (DURN). Projekat u Pirotu počeo je sa realizacijom u februaru 2002. godine, na sastanku u Opštini Pirot, gde je uručena ponuda od strane DURN-a da se odabere i ponudi moguća lokacija za izgradnju zgrade Razvojno-obrazovnog centra. Pored ROC-a Pirot, u sadržaj ovog programa bilo je uključeno još 9 centara, i to u Vladičinom Hanu, Lebanu, Beloj Palanci, Surdulici, Kruševcu, Bojniku, Prokuplju, Leskovcu i Vranju. Podršku u programu rada ROC-a, pružili su tadašnje Savezno Ministarstvo nacionalnih manjina i etničkih zajednica (Romi su bili u to vreme etnička zajednica) pri Saveznoj Vladi Republike Jugoslavije i Sektor za razvoj obrazovanja i međunarodnu prosvetnu saradnju Ministarstva prosvete i sporta pri Vladi Republike Srbije. Rad ROC-a Pirot se od 05.08. 2002 do avgusta 2004. godine odvijao u iznajmljenim prostorijama u ul. Save Kovačevića 30, sa osnovnim ciljem pružanja podrške obrazovanju dece iz socijalno ugroženih porodica koja zbog siromaštva ne postižu željeni uspeh u školi. Već 30.08.2002. godine u prostorijama Skupštine Opštine Pirot potpisan je Sporazum o izgradnji ROC-a, od strane predstavnika THW-a, gospodina Karstena Fribea, UNICEF-a – gospodina Žan Mišela Delmontea, DURN-a – gospođe Aleksandre Mitrović, Opštine Pirot – gospodina Aleksandra Manojlovića, Predsednika Opštine i Radovana Askovića – predstavnika Kulturno-informativnog centra „Pralipe“. Potisivanjem ovog Sporazuma počeo se veoma ozbiljan proces pomoći romskom stanovništvu kako bi se najpre integrisali u zajednicu do finalne Inkluzije koja je još u toku. Prelaskom u novoizgrađeni objekat (koji je izgrađen sredstvima nemačke organizacije THW, a lokaciju, zemljište i infrastrukturu do objekta obezbedila je Opština

Pirot) u multietničkoj Mesnoj zajednici „Rasadnik“, gde preovladava romsko stanovništvo, koje živi u nekih 250 – 260 stambenih objekata i u oko 350 porodičnih zajednica, pružala se i veća mogućnost za proširenjem aktivnosti, tako da je u 2004. godini kroz programe ROC-a bilo obuhvaćeno oko 100 dece.

Naša aktivnost je proširena u saradnji sa Italijanskim konzorcijumom za solidarnost pod pokroviteljstvom UNHCR-a. Projekat „Pomoć romskoj deci i njihovim porodicama“ imao je za cilj medicinsku i socijalnu pomoć za osnaživanje romskih porodica, pre svega dece. Ciljna grupa bila su oko 200 romske dece, starosti do 5 godina i njihove porodice. U realizaciji projektnih aktivnosti bilo je uključeno 2 lekara specijalista i 2 medicinske sestre. Pored obilaska dece i njihovih porodica sa lekarima, počele su i zdravstvene edukacije za širu populaciju, gotovo u isto vreme, takođe sa Italijanskim konzorcijumom za solidarnost. Pod pokroviteljstvom Međunarodne organizacije za migracije (IOM) počela je realizacija projekta „Pomoć starim Romima rođenim pre 9-og maja 1945. godine“. U realizaciji projektnih aktivnosti bilo je angažovano još medicinskih radnika: još 1 lekar specijalista, 1 medicinska sestra, domaćin kluba i 2 radioničara. Uspostavili smo saradnju sa lokalnom samoupravom, aktivom direktora osnovnih škola i predškolske ustanove i počeli da rešavamo probleme koji su bili aktuelni kod romske dece (neredovno pohađanje nastave, veliki broj dece upisane u Specijalnu školu, veliki broj nedovoljnih ocena, prevođenje nemirne dece u navedenu školu i slično), a sve to uz dogovor sa DURN-om. U to vreme negde oko 85% romske dece bilo je upisano u Specijalnu školu. Kroz naše istraživanje došli smo do sledećih zaključaka: siromaštvo, tranzicija i gubitak posla (90% radno sposobnih Roma radilo je u društvenim firmama), tadašnji trend da će svako ko završi navedenu školu imati prednost oko zapošljenja, ili novčanu nadoknadu dok se ne zaposli učinilo je svoje. Komisija za kategorizaciju je popuštala pod pritiskom roditelja i davala saglasnost za upis u tu školu, a sama škole je u to vreme obezbeđivala pakete hrane, higijenske pakete, besplatne knjige i užinu. Učenici koji su već pohađali tu školu su svojom pričom da je gradivo manjeg obima, nema ponavljanja, dobijaju besplatno odeću i obuću, ubeđivali da se deca upisuju i da traže prevođenje iz drugih osnovnih škola. U 2004. godini krenuli smo sa edukacijom vaspitača iz Predškolske ustanove „Čika Jova Zmaj“, učitelja iz osnovnih škola „Vuk Karadžić“, „8. septembar“, „Sveti Sava“, „Dušan Radović“, Škole za decu sa smetnjama u razvoju „Mladost“ i angažovanih u ROC-u. Kroz nekoliko sesija Aktivnog učenja koje su se paralelno održavale u Nišu, Beloj Palanci i Pirotu, bio je obuhvaćen veliki broj prosvetnih radnika. 2004. godina ostaće zabeležena i po aplikaciji koju je Opština Pirot poslala Misiji OEBS-a u tadašnjoj zajednici Srbije i Crne Gore, sa predlogom akcija koje bi se sprovele u lokalnom planu Pirot po meri dece, a ticale su se romske dece koje pohađaju ROC, i proglašena je za Najtolerantniju opštinu u tadašnjoj zajednici SCG. Iste godine, u saradnji sa organizacijom „Priatelji dece Srbije“, realizovan je projekat „Stimulacija rasta i razvoja dece iz marginalizovanih populacionih grupa“.

2005. godina je realizovana u ROC-u sa 6 grupa dece, obuhvatom oko 100 dece i uključivanjem lokalne samouprave u delu finansiranja aktivnosti. S obzirom da se završavalo trogodišnje finansiranje od strane UNICEFA – SDC-a, došlo je do zastoja u radu ROC-a. Obratili smo se Ambasadi Finske za pomoć i nastavak rada ROC-a, na čije smo razumevanje naišli i uz finansijsku podršku uspeli da privedemo 2005. godinu kraju u radnoj atmosferi. Nastavljen je program sa Italijanskim konzorcijumom za solidarnost kroz celu 2005. godinu.

2006. godina je protekla u delimičnom finansiranju od strane UNICEF-a, lokalne samouprave i Misije OEBS-a u tadašnjoj zajednici SCG. U ovom periodu počela je saradnja sa organizacijom Save the

Children iz koje je proistekao projekat „Inkluzivno obrazovanje za romsku i drugu marginalizovanu decu u Opštini Pirot“. Finansijer programa je bila Ambasada Velike Britanije, a participirala je i lokalna samouprava. U programu je, pored participacije u radu ROC-a, po prvi put bilo angažovano 5 asistenata Roma u Predškolskoj ustanovi „Čika Jova Zmaj“ i u četiri osnovne škole. Jednoglasnom odlukom lokalnog parlamenta usvojena je Strategija inkluzivnog obrazovanja za romsku i drugu marginalizovanu decu u Opštini Pirot. Povodom potpisivanja Memoranduma o saradnji sa organizacijom Save the Children, održana je prva manifestacija Multietnički dan, na trgu Pirotskih oslobodilaca, na kome je učestvovalo preko 1.200 dece iz svih osnovnih škola, Predškolske ustanove „Čika Jova Zmaj“ i svih sportskih i folklornih društva.

U prostorijama ROC-a formirali smo dve grupe romske i neromske dece 7. i 8. razreda osnovne škole i 1. i 2. razreda srednje škole, po 20 dece u grupi, za radionice dokumentarnog filma, nakon čijeg završetka je snimljen dokumentarni film „Kupus za devetoro“.

Pod pokroviteljstvom Opštine Pirot realizovano je nekoliko projekata malih grantova od kojih izdvajamo „Da nam korak bude isti“, gde su dva psihologa u vreme letnje pauze pripremala 30 romske dece za testiranje pri upisu u prvi razred, od kojih je 29 položilo test i upisalo se u adekvatnu školu. Posebnu pažnju zaslužuje i Projekat javnog zastupanja u kome smo pratili 30 romske dece koji su pohađali 8. razred osnovne škole, pomagali im da poboljšaju svoj uspeh, zajednički sa njihovim nastavnicima, psiholozima i pedagozima škola, pripremali ih za polaganje prijemnog ispita za srednje obrazovanje. Rezultat je da je njih 29 upisalo željenu školu. Ovaj projekat je realizovan u saradnji sa Centrom za prava deteta, a finansijski ga je podržao Save the Children.

Deca vrtićke grupe u Razvojno-obrazovnom centru su snimila i 6 romskih bajki. Ovaj program je finansiran od strane Ministarstva kulture Republike Srbije.

Navodimo i izradu predstave po metodologiji Forum Teatra, u okviru projekta „Za miran suživot mladij u jugoistočnoj Srbiji“ u saradnji sa Otvorenim klubom iz Niša, u kome su paralelno u tri grada (Niš, Prokuplje i Pirot), neromski i romski srednjoškolci imali treninge o interkulturalnosti, Forum Teatru, osmislili su prigodne predstave, uzajamno gostovali jedni kod drugih, posetili Vojvodinu i mnoge institucije u Novom Sadu, Subotici i Paliću, Kancelariju Evropske unije u Beogradu, snimili dokumentarni film koji je prikazan u javnosti. Ovaj program je finansijski podržala Ambasada Belgije.

Od 2002. godine do današnjih dana u programima Razvojno-obrazovnog centra učestvovalo je preko 1.000 romske i neromske dece i oko 500 roditelja i odraslih, lokalna samouprava, svi lokalni elektronski, kao i pisani mediji, Predškolska ustanova „Čika Jova Zmaj“, sve osnovne škole u Pirotu, nekoliko srednjih škola, Medicinski centar, Policijska uprava Pirot, Centar za socijalni rad, Crveni krst Pirot, Kancelarija za mlade i mnoge nevladine organizacije. Kroz proces upravljanja radom centra, formirani su: Savet centra, Savet roditelja, Savet dece i mladih.

Kratak prikaz opštine

Opština Pirot ima 57.911 stanovnika (od toga, 38.432 živi u samom gradu), prema prvim rezultatima popisa iz 2011. Od ovog broja, njih 1.281 su Romi, a 1.296 – Romkinje. Od toga, 1.878 osoba romske nacionalnosti živi u samom gradu. Prema podacima Komesarijata za izbeglice Republike Srbije, u Pirotu ima 88 izbeglica i 394 raseljena lica. Prema podacima iz DevInfo Srbija (novembar 2012.), u

Opštini Pirot zaposlena je 14.721 osoba (25,1% stanovništva). Na radu u inostranstvu nalazi se 821 osoba, prema prvim rezultatima popisa iz 2011. godine.

Opština Pirot je u periodu od 2008. do 2011. izdvojila za podršku rada ROC-a oko 46.000 USD. Budžet Opštine Pirot za 2012. godinu iznosio je 1.542.594.859,00 din. Za rad ROC-a izdvojeno je 500.000,00 din iz budžetske linije 481, pozicija 64, u okviru projekta *Unapređenje inkluzivnog obrazovanja romske dece*. Iznos budžeta za 2013. godinu je 1.565.434.000,00 RSD. Za rad ROC-a planira se izdvanjanje od 500.000,00 din sa pozicije 71.

Prioritetne oblasti centra

- Edukacija
- Promocija zdravih stilova života
- Ekonomsko osnaživanje
- Sport i rekreacija
- Kulturno umetnički program
- Druženje i kvalitetno slobodno vreme
- Info-servis

Ciljne grupe

- Deca – korisnici i aktivni učesnici
- Roditelji – aktivni učesnici, inicijatori i korisnici
- Mladi – aktivni učesnici i korisnici
- Starija lica – korisnici i aktivni učesnici
- Nezaposleni – korisnici i aktivni učesnici
- Socijalno ugroženo stanovništvo – korisnici

Strateški ciljevi i aktivnosti centra

- Poboljšati obrazovnu strukturu i informisanost članova lokalne zajednice i ekonomski je osnažiti, kako bi se njeni članovi aktivno uključili li u sve društvene tokove
- Promovisati zdrave stilove života, sport i rekreaciju i omogućiti članovima lokalne zajednice da se u ovakve aktivnosti aktivno uključe
- Omogućiti članovima lokalne zajednice kulturne i umetničke sadržaje u cilju punog uključivanja u kulturni i umetnički život društva

Edukacija		
I godina	II godina	III godina
- Edukacija o ljudskim, manjinskim, dečjim i	- Edukacija o ljudskim, manjinskim, dečjim i	- Edukacija o ljudskim, manjinskim, dečjim i

<p>ženskim pravima;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kompjuterska pismenost (edukacija); - Priprema za predškolski program – radionice za decu i roditelje. 	<p>ženskim pravima;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kompjuterska pismenost (edukacija); - Priprema za predškolski program – radionice za decu i roditelje; - Radionice osnaživanja devojčica i devojaka (reproduktivno zdravlje i planiranje porodice); - Anti-trafiking (radionice o rodnoj ravnopravnosti). 	<p>ženskim pravima;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kompjuterska pismenost (edukacija); - Priprema za predškolski program – radionice za decu i roditelje; - Radionice osnaživanja devojčica i devojaka (reproduktivno zdravlje i planiranje porodice); - Anti-trafiking (radionice o rodnoj ravnopravnosti); - Program upoznavanja dokumentarnih metoda beleženja stvarnosti.
Promocija zdravih stilova života		
I godina	II godina	III godina
<ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje sa zdravim načinom života; - - Povezivanje sa zdravstvenim ustanovama i stručnjacima. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vršnjačke edukacije; - Savetovanje za mlade; - Savetovanje za roditelje; - Psihološko savetovanje; - Organizovani sistematski pregledi po starosnim grupama. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vršnjačke edukacije; - Savetovanje za mlade; - Savetovanje za roditelje; - Psihološko savetovanje; - Organizovani sistematski pregledi po starosnim grupama; - Osnivanje škole zdravog života.
Ekonomsko osnaživanje		
I godina	II godina	III godina
<ul style="list-style-type: none"> - Formiranje tima (mladih ljudi) za ekonomsko osnaživanje; - Potpisivanje memoranduma o saradnji i protoku informacija između tima i NZS i agencija za zapošljavanje; - Postavljanje oglasnih tabli u romskim naseljima; 	<ul style="list-style-type: none"> - Informisanje preko oglasnih tabli u romskim naseljima; - Pružanja informacija o konkursima na web-sajtu i FB – putem elektronskih medija; - Edukativne radionice o pisanju CV-a; - Radionice o pisanju predloga projekta; 	<ul style="list-style-type: none"> - Informisanje preko oglasnih tabli u romskim naseljima; - Pružanja informacija o konkursima na web-sajtu i FB – putem elektronskih medija; - Edukativne radionice o pisanju CV-a; - Radionice o pisanju

<ul style="list-style-type: none"> - Otvaranje web-sajta ili stranice na FB radi pružanja informacija o konkursima – putem elektronskih medija. 	<ul style="list-style-type: none"> - Radionice razvijanja veština komunikacije sa poslodavcima. 	<ul style="list-style-type: none"> predloga projekta; - Radionice razvijanja veština komunikacije sa poslodavcima; - Radionice o izradi ručnih radova; - Prodajne izložbe; - Učešće na sajmovima.
--	--	--

Sport i rekreacija

I godina	II godina	III godina
<ul style="list-style-type: none"> - Istraživanje potreba i interesovanja; - Uređenje sportskih terena; - Nabavka sportske opreme i rekvizita; - Kontakt i saradnja sa drugim klubovima u gradu. 	<ul style="list-style-type: none"> - Formiranje sportskih klubova (rukomet, košarka, stoni tenis, fudbal); - Organizovanje sportskih aktivnosti u skladu sa potrebama učesnika; - Kontakt i saradnja sa drugim klubovima u gradu. 	<ul style="list-style-type: none"> - Organizovanje sportskih aktivnosti u skladu sa potrebama učesnika; - Odlazak na takmičenja i organizacije turnira.

Kulturno-umetnički program

I godina	II godina	III godina
<ul style="list-style-type: none"> - Dramske radionice igrokaz – Doktor za probleme; - Druženje sa književnikom – očuvanje tradicije; - Očuvanje tradicije i upoznavanje drugih kultura – priče i filmovi iz naše i drugih tradicija; - Kreativne radionice – muzičke, likovne, literature; - Prikupljanje narodnih umotvorina; - Formiranje plesnih grupa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Dramske radionice: lutkarska – Tri leptira; - Deca čitaju poeziju i tekstove (umetničko čitanje); - Očuvanje tradicije i upoznavanje drugih kultura – posete muzeju i priča kustosa; - Kreativne radionice – muzičke, likovne, literature; - Pravljenje zidnih novina (prikupljanje sredstava); - Javni nastupi plesnih grupa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Dramske radionice – dramska igra „Mi deca“; - Deca čitaju svoju poeziju; - Očuvanje tradicije i upoznavanje drugih kultura – deca čitaju zapise o tradiciji i snimaju; - Kreativne radionice – muzičke, likovne, literature; - Izdavanje časopisa; - Nastupi i takmičenja plesnih grupa.

Druženje i slobodno vreme

I godina	II godina	III godina
<ul style="list-style-type: none"> - Dan za druženje i društvenu igru (šah, pikado, itd); - Mesečne tematske žurke. 	<ul style="list-style-type: none"> - Dan za druženje i društvenu igru (šah, pikado, itd); - Druženje i takmičenje mladih iz različitih sredina (društvene igre); - Obeležavanje značajnih datuma (žurke). 	<ul style="list-style-type: none"> - Dan za druženje i društvenu igru (šah, pikado, itd); - Druženje i takmičenje mladih iz različitih sredina (društvene igre); - Obeležavanje značajnih datuma i rođendana (žurke); - Kampovi (u zavisnosti od finansija).
Info-servis		
I godina	II godina	III godina
<ul style="list-style-type: none"> - Formiranje tima mladih; - Lobiranje mladih; - Zidne novine; - Oglašavanje preko društvenih mreža. 	<ul style="list-style-type: none"> - Formiranje omladinskog info-servisa; - Obuka za nastupe u medijima. 	<ul style="list-style-type: none"> - Obezbeđivanje medijskog prostora i rubrika u štampanim medijima; - Nastupi u medijima – promocija svih aktivnosti.

Strateški pravci razvoja i finansiranja

Upravljanje:

- Formirati Centar kao posebnu celinu i u dogledno vreme tako je registrovati
- Formirati Upravni odbor
- Formirati Nadzorni odbor
- Formirati Savet centra
- U odbore i savete, mogu se birati pojedinci, ali i predstavnici zainteresovanih organizacija
- Zajednički do održivosti
- Zaposleni – u zavisnosti od aktivnosti – domaćin centra, higijenski radnik, saradnici na realizaciji aktivnosti – svi navedeni biraju jednu osobu koja koordinira i zamenika, ostali se angažuju po projektima i donacijama
- radno vreme od 09 do 19h, od ponedeljka do petka
- 18 – 00 subotom i nedeljom
- u skladu sa aktivnostima radno vreme će biti prilagođeno

Finansiranje centra:

- putem projekata

- donacija
- lokalna samouprava
- prodajne izložbe
- sponzori – javna preduzeća i privatni preduzetnici
- uz pomoć lokalne zajednice, održavanje javnih nastupa za prikupljanje sredstava za tekuće potrebe

Promocija i umrežavanje na lokalnu i sa drugim centrima/institucijama:

- mediji
- radio
- volonterske akcije
- izložbe
- humanitarne akcije
- deljenje promotivnog materijala
- web strana, facebook i druge društvene mreže
- umrežavanje – uz pomoć lokalnih vlasti, raznih NVO, međunarodnih organizacija, resurs centra, nacionalnih saveta, umrežavanje sa ostalim centrima i zajednički nastupi.

Finansijski plan

Budžetska stavka	Jedinica	Količina	Iznos	Doprinos lok. samouprave	Doprinos donatora	Prihodi centra
Tekuće održavanje centra	godina	1	600.000	200.000	400.000	/
Investiciono održavanje centra	godina	1	2.200.000	300.000	1.900.000	/
Koordinacija rada centra	godina	1	450.000	150.000	300.000	/
Aktivnosti sa decom	godina	1	2.200.000	450.000	1.750.000	/
Aktivnosti sa mladima	godina	1	1.000.000	200.000	800.000	/
Aktivnosti sa roditeljima	godina	1	1.000.000	200.000	800.000	/
Saradnja sa lokalnom zajednicom i promocija rada centra	godina	1	200.000	50.000	100.000	50.000
Ukupno za godinu dana godina:			7.650.000	1.550.000	6.050.000	50.000

Evaluacija rada centra i učešće dece i mladih u evaluaciji, organizaciji i sprovođenju aktivnosti centra

Evaluaciju će vršiti: predstavnici lokalne samouprave kroz monitoring aktivnosti, pregled finansijskih izveštaja, uključivanjem u rad Centra; donatori shodno programima koje finansijski podržavaju i u oblastima koje su predviđene ugovorima; izabrani saveti centra u svim oblastima, a najvećim delom osoba koja će koordinirati radom centra.